

selvstændige næringsdrivende, og ikke ogsaa tog Arbejderforeningerne med, og imod Indholdet af de Betingelser, under hvilke disse Foreninger kunne oprettes. Men hvad den første Indvending angik, maatte det dog siges, at de ikke selvstændige Arbejdere allerede den Gang i meget udstrakt Maalestok havde gjort Brug af deres Foreningsret, saa at der egentlig ikke var nogen Trang for Lovgivningsmagten til at træde hjælpende til. Og hvad det andet angaar, nemlig de Bestemmelser, som indeholdes i Lovforslagets §§ 66—72, maa jeg indrømme, som jeg selv høilydt gjorde gældende i det andet Ting i sin Tid, at man gik videre her, end man burde gøre, ved at give Begunstigelser til Medlemmer af saadanne Foreninger, som i bedste Fald havde aflagt en Fællesprøve paa, at de dog ikke vare ganske udelige til Arbejdet, men i intet Fald vilde yde nogen Sikkerhed for, at de vare i Besiddelse af Kvalifikation, som kunde berettigede dem til at udøve de Rettigheder, som vare foreslaaede i de omhandlede Paragraffer. Jeg skal imidlertid indrømme, at Opgaven var vanskelig for Kommissionen; thi det er jo saaledes, at naar man her til Lands vil indrømme Foreninger nogle Rettigheder, er man i langt større Forlegenhed dermed end i andre Lande. Her i Landet fødes nemlig efter Grundloven — just ikke efter dens Ord, men efter dens Forstaaelse og efter dens Praxis — en Forening med alle de Rettigheder, som den først i andre Lande skal erhverve sig gennem Stadfæstelse for sine Vedtægter og Godkendelse fra det offentlige Side. Her antages en Forening at være i Besiddelse af en juridisk Persons Rettigheder, en Korporations Rettigheder, den kan eje Ejendomme, fast Ejendom, kan stifte Gæld, rejse Klager, tage mod Søgmaal, blot derved, at den er en Forening. Det kan den ikke andet Steds. Naar man altsaa vil give en Forening en Fordel her til Lands, kan man ikke byde den den, man ellers byder den saa vel i England som i Tyskland og Frankrig, men man maa byde den noget positivt, og det er det, man har forsøgt i disse §§ 66, 67 osv. Imidlertid var jo den Gang Ønsket om en Sammenslutning meget stærkt inden for de ledende i Haand-

værksstanden og i øvrigt ogsaa udenfor. Jeg erindrer, at jeg fra afdøde Minister Ingerslev fik en Udtalelse om Ønskeligheden af Tilvejebringelsen af Mesterforeninger. Det var, den Gang Lovforslaget om Arbejdsretter var for ogsaa her i dette høje Ting, at den afdøde Minister udtalte til mig: Ja, der er kun dette at bemærke ved Lovforslaget, at vi mangle Mesterforeninger, idet det er klart, at hvis man havde haft dem, vilde man kunne komme uden om det Valgapparat, Loven forudsætter. Imidlertid har for de selvstændige Haandværkere, som ogsaa antydtes fra en enkelt Side i Dag, adskilligt forandret sig siden den Tid. Man har følt, at man maatte slutte sig sammen, og man har sluttet sig sammen uden at have nogen særlig Tilskyndelse dertil gennem en Lovgivning. Ja, Mesterforeningerne ere endogsaa i Øjeblikket meget stærke og organiserede her i Landet, d. v. s., at en Overbestyrelse paa samtlige Mesterforeningers Vegne udøver en ikke ringe Myndighed, og videre end dertil tror jeg ganske sikkert ikke, man vil kunne komme ved nogen Lovgivning af den Natur, som her foreslaas, eller overhovedet. Saa der foreligger vel ikke længer nogen Opgave til Løsning. Paa samme Maade have Arbejderne for længst faaet deres Organisation, og for ikke lang Tid siden have de skabt en Centralbestyrelse for den. Det er det, der har bevirket, at det har været muligt for den højtærede Justitsminister i Dag i det andet Ting at forelægge Lovforslag angaaende Vidnepligt over for en Voldgiftsret, som er udnævnt af Centralorganisationerne, henholdsvis af Arbejdsgiverne og Arbejderne. Udvalget har netop i Betænkningen i nogle højst paaagtelsesværdige Linier omtalt Stadfæstelse for Foreninger, hvis Formaal er blandt andet at fremme Fagets Interesser, og der føjes til: „Naar der til Stadfæstelse af slige Foreninger, henholdsvis mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, blev knyttet den Forpligtelse at vælge delegerede, der under en upartisk Formands Ledelse skulde fungere som Forligs- og Voldgiftskamre med Hensyn til opstaaende Stridigheder i det paagældende Fag, da synes det ikke uantageligt, at der ad denne Vej vilde være aabnet en Mu-